

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

**SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.22 ”Elaborarea și modernizarea tehnologiilor durabile și ecologice a speciilor pomicule și bacifere în condițiile schimbărilor climatice”, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Conducătorul proiectului: Dr. GROSU Ion, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 9 decembrie 2022 și a concluziilor experților

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.5107.22 ”Elaborarea și modernizarea tehnologiilor durabile și ecologice a speciilor pomicole și bacifere în condițiile schimbărilor climatice”, conducătorul proiectului dr. GROSU Ion, Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologie Alimentară

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „Satisfăcător” (20,1).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Bine”.*

În rezultatul cercetărilor efectuate a fost atins scopul și obiectivele proiectului, deoarece au fost obținute date experimentale despre influența verigilor agrotehnice asupra combinațiilor soi/portaltoii, a diferitor metode de întreținere a solului și metode ecologice de cultivare a speciilor bacifere etc. Au fost elaborate normativele investițiilor de capital pentru întreținerea plantațiilor.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Satisfăcător”:*

Diseminarea rezultatelor obținute s-a efectuat prin publicarea a 4 articole științifice, 4 prezentări la conferințe științifice, recomandări la cultivarea zmeurului, informații despre starea arbuștilor fructiferi în țară, efectuarea seminarelor raionale și 41 seminare de școlarizare a fermierilor. Au fost revizuite și aprobate 2 standarde în domeniul pomiculturii.

Obiecții:

Analizând și lucrările publicate reflectate în raport, concluzia este în defavoarea echipei de cercetare, fiindcă sunt reflectate informații eronate, informații din alte perioade, probabil din alte cercetări, dar nu din cele ale proiectului nominalizat.

Obiectii:

&1. Articolul nr. 1 din listă (SAVA, P.; CATERINCIUC, C.; ... 1 https://isphta.md/wp-content/uploads/2022/11/Revista-PVV-nr-2_2022-interactiv.pdf) reflectă informație falsă, și anume, accesând linkul din raport, se vede clar că cercetările sunt efectuate în perioada 2000-

2015, chiar dacă este publicat în anul 2022, dar proiectul este pentru perioada 2020-2023. Tot odată, dacă analizăm conținutul acestui articol, îți dai seama că sursele 2 despre afin (referință alin. 2 Introducere despre zmeur), 3 - RM (referință Kazahstan, pag. 8, ali. 1), 14 - (referință ali. 3, Rezultate), au fost aruncate ca să fie ceva mai nou... P.S. La pag. 73 a tezei de DH a Dnei Sava, alin 3. ... info pentru agriș este trecut același text și cifre - coincidență??? Fig. 5d din articol, se regăsește în teza, pag. 76 / 3b, la pag. 80 / 2c, la pag 126 etc. http://www.cnaa.md/files/theses/2019/55324/parascovia_sava_thesis.pdf

&2. Linkul este gresit la articolul 2 - GROSU, I.; GRIȚCAN, S.; CUCU, Gh.; ...

&3. Articolul nr. 3 din listă (SAVA, P.; CARAMAN, I. Influența ... https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/158535) reflectă informație falsă, și anume, accesând linkul din raport, se vede clar că cercetările sunt efectuate în perioada 2015-2020, chiar dacă este publicat în anul 2022, dar proiectul este pentru perioada 2020-2023.

&4. La articolul 4 (CATERINCIUC, C. Conduct ...), se putea da și link-ul - https://en.ispeco.org/_files/ugd/614b1f_9ef4dfce24d84475bb72741371307141.pdf, și aici sunt semne de întrebare, de ce? Informația în articol este rezultată de cercetările 2019-2021, adică de până la proiect!, adică vine din altă temă de cercetare.

&5. În articolul 5 (GRIȚCAN, S.; DADU, Z. ...) - <http://dspace.uasm.md:8080/xmlui/handle/123456789/7308>, nu se indica anii, și ca cercetările sunt în cadrul proiectului...

&6. În articolul 6 (МАГЕР, М.р.; ГРОСЫ, И.В.; ...) - <http://dspace.uasm.md:8080/xmlui/handle/123456789/7308>, informația este confuză, 19-21 / 20-21, și aici sunt semne de întrebare, de ce? Informația în articol este rezultată de cercetările 2019-2021, adică de până la proiect!, adică vine din altă temă de cercetare. Tabelul 1 cu diametrul coroanei !!! în anul 2 trunchiul s-a subțiat !!! ... este o improvizare - cel puțin așa este impresia.

&7. În articolul 7 (GROSU, I. Creșterea ...) - <http://dspace.uasm.md:8080/xmlui/handle/123456789/7308>, reflectă informație falsă, și anume, accesând linkul din raport, se vede clar că cercetările sunt efectuate în perioada 2015-2019, chiar dacă este publicat în anul 2022, dar proiectul este pentru perioada 2020-2023.

Cu referire la obiecțiile 5-6-7, simpozionul a fost realizat în anul 2021, dar nu în 2022, volumul a fost publicat în anul 2022.

&8. Recomandările de la link-urile la rețeaua de socializare nu sunt disponibile.

&9. Participarea la seminare, webinare etc. ca audienți - nu este diseminare, iar faptul participării la seminare ca instructor - nu este argumentat.

&10. 6 membri din 18, nu figurează nici într-un articol.

&11. Anul 2022, al 3-lea an de proiect, rezultate ar trebui să fie foarte multe, din păcate 6 articole, și doar 1 cu un autor peste hotare, chiar dacă se indica colaborări multiple. Cu atât mai mult că anual Universitățile cu profil agronomic din România anual organizează conferințe / simpozioane.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – "Satisfăcător".

Deși nu au fost obținute brevete de invenție sau alte forme de proprietate intelectuală, care nici nu pot fi obținute după un an de studiu, rezultatele științifice realizate prezintă interes și sunt importante în vederea măririi productivității speciilor pomicele și calității fructelor. Totodată majoritatea rezultatelor obținute pot fi implementate în producție și pot spori recolta și îmbunătăți calitatea ei.

Obiecții:

Nu este clară valoarea, sau perspectiva acesteia. Cele reflectate la pct. "16. Materializarea rezultatelor ..." din raport, stârnesc dubii. Realtoite 50 ha de livezi de nuc în 5 gospodării. Testarea PUF, este realizată în baza altor proiecte - contracte economice cu Serviciul de Stat „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților”, adică nu sunt parte a acestui proiect.

Revizuirea standardelor, nu este parte componentă a proiectului, dar este prerogativa INS, și anume CT-10, care vine cu adresare către toți subiecții cointeresați de a interveni în actualizare. Aceste subiecte ar fi de indicat la alte activități a echipei de cercetare.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “ Bine”.*

Vârsta medie a 18 membri a echipei de cercetare este de peste 57 ani, situația anului 2022 (în anul 2019 la depunerea proiectului 54 ani). Tinerii (4 persoane) dețin cota de 22% (după 01.08 - 3 pers. sau cca. 23 %). Din cele 14,25 unități implicate în proiect, tinerilor le revine 2,75 un., sau cca. 19%.

Obiecții:

În tabelul Anexa 1 C, nu este reflectat titlul științific, dar funcția în cadrul proiectului.

Concluzii/Recomandări

Tematica proiectului este actuală, sau cel puțin solicitată de către mulți dintre cei care se ocupă cu aceste culturi. Dar cele relatate în raportul la proiectul nominalizat, sunt argumente puține, ca să fii convins că așa este, ba dimpotrivă pune la discuție mari întrebări. Deseori sau în multe cazuri impresia este că actualizăm informațiile mai vechi, aplicând "teoretic" unele legități teoretice, ca cineva să creadă că chiar așa este.

Nu s-a respectat integral completarea formularului - model al raportului cu referire la formă și conținut, redând informație incompletă sau necorespunzătoare (menționat în fișa de evaluare).

Conducător al Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc